

مشهورند. چهارمین چاه از چاه‌های عسيلة، پس از آن که فراموش شده و از بین رفته بود، در سال ۷۹۲ق. توسط برخی از امرای فاطمی مصر، بازسازی شد.^۱

تجیسی آب چاه عسيلة را گوارا و شیرین‌ترین آب اطراف مکه دانسته است.^۲ چاهی در جده نیز به همین نام موجود است.^۳

◀ منابع

التاریخ القویم لمكة و بیت الله الکریم: محمد طاهر الکردی (م. ۱۴۰۰ق.)، تصحیح عبدالملک بن عبدالله ابن دهیش، بیروت، دار خضر، ۱۴۲۰ق؛ تاریخ المکة المشرفة و المسجد الحرام و المدينة المشرفة و القبر الشریف: محمد بن احمد ابن ضیاء (م. ۸۵۴ق.)، مکه مکرمه، مکتبه التجاریه المصطفی احمد الباز، ۱۴۱۶ق؛ الرحلات المغربیه و الاندلسیه: عواطف محمد یوسف، ریاض، مکتبه الملک الوطنیه، ۱۴۱۷ق؛ الزهور المقتطفه من تاریخ مکة المشرفة: محمد بن احمد الفاسی (م. ۸۳۲ق.)، محقق و مصحح مصطفی محمد حسین ذهبی، ریاض، مکتبه نزار مصطفی الباز، ۱۴۱۸ق.

سید علی خیرخواه علوی

۱. الزهور المقتطفه، ص ۱۲۹؛ تاریخ مکة المشرفة، ج ۱، ص ۲۰۹.

۲. الرحلات المغربیه، ص ۴۱۹.

۳. التاریخ القویم، ج ۶، ص ۳۲۵.

السیاسه و العلم و الاجتماع و العمران: احمد السباعی (م. ۱۴۰۴ق.)، مکه، مطبوعات نادى مكة الثقافى، ۱۴۰۴ق؛ العقد الثمین فی تاریخ البلد الامین: محمد بن احمد التقى الفاسی (م. ۸۳۲ق.)، به کوشش محمد عبدالقادر عطا، بیروت، دار الکتب العلمیه، ۱۴۱۹ق؛ فتوح البلدان: احمد بن یحیی البلاذری (م. ۲۷۹ق.)، تصحیح صلاح‌الدین منجد، قاهره، مکتبه النهضة المصریه، ۱۹۵۷م؛ مرآة الاطلاع علی اسماء الامکنه و البقاع: و هو مختصر معجم البلدان لیاقوت: صفی‌الدین عبدالمومن بن عبدالحق (م. ۷۳۹ق.)، به کوشش علی محمد البجاوی، بیروت، دار الجیل، ۱۴۱۲ق؛ معجم البلدان: یاقوت بن عبدالله الحموی (م. ۶۲۶ق.)، بیروت، دار صادر، ۱۹۹۵م؛ معجم ما استعجم من اسماء البلاد و المواضع: عبدالله بن عبدالعزیز البکری (م. ۴۸۷ق.)، به کوشش السقاء، بیروت، عالم الکتب، ۱۴۰۳ق؛ موعودة العتبات المقدسه، جعفر خلیلی، بیروت، الاعلمی، ۱۴۰۷ق.

علی احمدی میرآقا

چاه عسيلة: چاهی در قسمت شمالی مکه

چاه عسيلة در قسمت شمالی مکه و در فاصله میان چاه میمون بن حضرمی و نشانه‌هایی که به عنوان حدّ حرم مکه (انصاب الحرم) در جاده وادی نخله نصب شده‌اند، قرار دارد. از مجموع ۱۵ چاهی که در این محدوده قرار دارند، چهار حلقه، به نام عسيلة،